

با پیروزی بایدن، ظریف از سال پالس‌های مثبت به شیوخ راز سر گرفت؛

ما و همسایگان خلیج در دوران پساترامپ

محبوبه ولی

«ترامپ رفت و ما ماندیم» این اولین پیام محمدجواد ظریف به همسایگان منطقه‌ای ایران پس از پیروزی جو بایدن در انتخابات آمریکاست. او یکشنبه شب در توئیتی به زبان عربی خطاب به همسایگان ایران نوشت: «ترامپ رفت؛ ما و همسایگانمان ماندیم. تکیه به بیگانگان امنیت نمی‌آورد بلکه امید را بر باد می‌دهد. دست‌های خود را برای همکاری جهت تحقق منافع مشترک مردم و کشورهایمان دراز می‌کنیم. ما همه را به گفت‌وگو دعوت می‌کنیم چرا که تنها راه پایان دادن به اختلافات و تنش‌هاست. همه باهم برای ساخت آینده‌ای بهتر برای منطقه‌مان.» البته این اولین باری نیست که رئیس‌دستگاه دیپلماسی ایران، اینگونه همسایگان ایران را به ویژه کشورهای عربی رادعوت به گفت‌وگو می‌کند. مسئله اما اینجاست که در تمام چهار سال گذشته‌ای که ترامپ در آمریکا بر سر کار بود، شیوخ عرب به هیچ‌صراطی مستقیم نشدند، جز صراط پناه گرفتن در چتر حمایت‌دوالد ترامپ و تقابل با ایران.

حالا به نظر می‌رسد ظریف، پیروزی بایدن را فرصتی دوباره برای طرح آن دعوت‌های همیشگی دیده است؛ آن جایی که به فاصله چند ساعت پس از آن توئیت عربی، توئیت دیگری در توئیت منتشر کرد و این بار در حالی که

مشخصا همسایگان ایران را خطاب قرار می‌داد، با صراحت بیشتری نوشت: «پیامی صادقانه به همسایگانمان: ترامپ ۷۰ روز دیگر رفته است، اما ما برای همیشه اینجا می‌مانیم. شرط بستن روی خارجی‌ها برای تأمین امنیت هرگز قمار خوبی نیست. دست خود را برای گفت‌وگو جهت حل اختلافات به سوی همسایگانمان پیش می‌آوریم. تنها با هم است که می‌توانیم آینده‌ای بهتر برای همه بسازیم.»

در همچنان بر همان باشینه می‌چرخد

ظریف اما همانطور که وقتی معاهده عدم تعرض با کشورهای منطقه را طرح کرد و استقبال چندانی از سوی شیوخ عرب نداد، این بار نیز پاسخ دلگرم‌کننده‌ای به این توئیت‌ها دریافت نکرده است. نه تنها پاسخ دلگرم‌کننده‌ای نرسیده، بلکه اظهارات و اخباری که از همسایگان عرب به گوش می‌رسد، حاکی از تداوم همان سیاست تقابلی با ایران است. برای نمونه می‌توان به اظهارات دیروز انور قرقاش اشاره کرد. وزیر مشاور امارات در امور خارجه دیروز در نشست راهبردی ابوظبی ایران و ترکیه را به دخالت در امور کشورهای دیگر و اجرای برنامه‌های توسعه‌طلبانه منتهم کرد و گفت: «سلاح‌ایرانی همچنان به یمن ارسال می‌شود و این کشور از شبه نظامیان حمایت می‌کند.»

او در عین حال تأکید کرد که «ما خبر می‌دهند» در حالی که تنها ۱۰ هفته تا پایان دولت ترامپ باقی مانده مقامات این دولت با هماهنگی تل‌آویو و چند کشور عربی حاشیه خلیج فارس در حال پیش‌برد طرحی برای اعمال رشته‌های طولانی از تحریم‌ها علیه ایران

اینگونه مسائل که منجر به ایجاد نامنی در جهان عرب می‌شود را نمی‌پذیریم.» علاوه بر او ترکی فیصل، رئیس پیشین سازمان اطلاعات عربستان نیز در گفت‌وگویی با شبکه اسکای نیوز عربی تصریح کرد که کشورش در زمان ریاست جمهوری دونالد ترامپ در رابطه با ایران اتفاق نظر خوبی با آمریکا داشته است. او با بیان اینکه کارتر در زمان انقلاب ایران تلاش داشت با ایران توافق کند اما بعد از اشغال سفارت آمریکا در تهران همه چیز عوض شد، توضیح داد: در زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، عربستان نیز تلاش کرد که با ایران روابطی طبیعی برقرار کند، اما متأسفانه موفق نشد. فیصل در نهایت سعی کرد بایدن را در جبهه عربستان قرار دهد و گفت: عربستان و آمریکا همیشه منافع مشترکی با هم داشتند و جو بایدن نیز با توجه به اینکه عضو مجلس سنا و همچنین معاون باراک اوباما بود از امور منطقه مطلع است.

همچنان آویخته به رشته ترامپ

گذشته از این اظهارات، رسانه‌ها خبر می‌دهند «در حالی که تنها ۱۰ هفته تا پایان دولت ترامپ باقی مانده مقامات این دولت با هماهنگی تل‌آویو و چند کشور عربی حاشیه خلیج فارس در حال پیش‌برد طرحی برای اعمال رشته‌های طولانی از تحریم‌ها علیه ایران

اینگونه مسائل که منجر به ایجاد نامنی در جهان عرب می‌شود را نمی‌پذیریم.» علاوه بر او ترکی فیصل، رئیس پیشین سازمان اطلاعات عربستان نیز در گفت‌وگویی با شبکه اسکای نیوز عربی تصریح کرد که کشورش در زمان ریاست جمهوری دونالد ترامپ در رابطه با ایران اتفاق نظر خوبی با آمریکا داشته است. او با بیان اینکه کارتر در زمان انقلاب ایران تلاش داشت با ایران توافق کند اما بعد از اشغال سفارت آمریکا در تهران همه چیز عوض شد، توضیح داد: در زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، عربستان نیز تلاش کرد که با ایران روابطی طبیعی برقرار کند، اما متأسفانه موفق نشد. فیصل در نهایت سعی کرد بایدن را در جبهه عربستان قرار دهد و گفت: عربستان و آمریکا همیشه منافع مشترکی با هم داشتند و جو بایدن نیز با توجه به اینکه عضو مجلس سنا و همچنین معاون باراک اوباما بود از امور منطقه مطلع است.

او با بیان اینکه کارتر در زمان انقلاب ایران تلاش داشت با ایران توافق کند اما بعد از اشغال سفارت آمریکا در تهران همه چیز عوض شد، توضیح داد: در زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، عربستان نیز تلاش کرد که با ایران روابطی طبیعی برقرار کند، اما متأسفانه موفق نشد. فیصل در نهایت سعی کرد بایدن را در جبهه عربستان قرار دهد و گفت: عربستان و آمریکا همیشه منافع مشترکی با هم داشتند و جو بایدن نیز با توجه به اینکه عضو مجلس سنا و همچنین معاون باراک اوباما بود از امور منطقه مطلع است.

او با بیان اینکه کارتر در زمان انقلاب ایران تلاش داشت با ایران توافق کند اما بعد از اشغال سفارت آمریکا در تهران همه چیز عوض شد، توضیح داد: در زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، عربستان نیز تلاش کرد که با ایران روابطی طبیعی برقرار کند، اما متأسفانه موفق نشد. فیصل در نهایت سعی کرد بایدن را در جبهه عربستان قرار دهد و گفت: عربستان و آمریکا همیشه منافع مشترکی با هم داشتند و جو بایدن نیز با توجه به اینکه عضو مجلس سنا و همچنین معاون باراک اوباما بود از امور منطقه مطلع است.

او با بیان اینکه کارتر در زمان انقلاب ایران تلاش داشت با ایران توافق کند اما بعد از اشغال سفارت آمریکا در تهران همه چیز عوض شد، توضیح داد: در زمان پیروزی انقلاب اسلامی ایران، عربستان نیز تلاش کرد که با ایران روابطی طبیعی برقرار کند، اما متأسفانه موفق نشد. فیصل در نهایت سعی کرد بایدن را در جبهه عربستان قرار دهد و گفت: عربستان و آمریکا همیشه منافع مشترکی با هم داشتند و جو بایدن نیز با توجه به اینکه عضو مجلس سنا و همچنین معاون باراک اوباما بود از امور منطقه مطلع است.

بسیاری اشاره می‌کنند به اینکه بایدن ممکن است در مذاکرات با ایران ناگزیر به سلب برخی امتیازات از شرکای عربش در منطقه شود؛ برای مثال بندهای قرارداد نظامی با امارات و فروش اسلحه به آن را تغییر دهد تا سران ایران را به مذاکره تشویق کند

هستند. «در واقع همسایگان عرب ایران همچنان جنگ به رشته ترامپ می‌زنند. هم‌زمان اما سعی دارند از تباطی دوستانه با بایدن نیز برقرار کنند. پس از اعلام پیروزی بایدن در انتخابات آمریکا، میان آنها رقابت برای تبریک به بایدن شکل گرفت. از ولیعهد ابوظبی گرفته تا امیر قطر، امیر و ولیعهد کویت، رئیس‌جمهور مصر، شاه اردن، نخست‌وزیر اتیوپی، سلطان عمان، رئیس دولت وفاق ملی لیبی و رئیس‌جمهوری لبنان همگی به رشته این تبریکات پیوستند. سلمان بن عبدالعزیز، پادشاه عربستان و محمد بن سلمان، ولیعهد او نیز با تاخیری ۲۴ ساعته، پیروزی بایدن را تبریک گفتند. همگی آنها نیز ارتباطی مانند آنچه با ترامپ داشتند را از روی می‌کنند؛ به ویژه ریاض.

احتمال احیای قانون جاستا علیه سعودی

واقعیت این‌است که رابطه دموکرات‌ها و عربستان هرگز رابطه خوبی نیست. شخص جو بایدن از جمله کسانی بود که به کارزار بازبینی روابط آمریکا و عربستان در پی قتل جمال خاشقچی، روزنامه‌نگار مخالف دولت سعودی پیوسته بود. بایدن در آن زمان خواستار قطع کمک‌های نظامی آمریکا به عربستان در جنگ یمن بود. تحلیلگران بسیاری هستند که «عربستان» را بزرگترین بازنده انتخابات آمریکا می‌نامند. عبدالباری عطوان، سردبیر روزنامه رأی‌الهیوم هم‌این‌اخر در این ارتباط نوشته بود: به نظر من بایدن روابط خوبی را با عربستان آغاز نخواهد کرد، باید به یاد داشته باشیم که وی حدود هشت سال معاون بارک اوباما، رئیس‌جمهوری پیشین آمریکا بود و او سیاست‌های اواما را اجرا خواهد کرد. او با بیان اینکه روابط تاریخی میان دموکرات‌ها و عربستان بسیار بد است، اولین اقدام بایدن را اجرای سیاست‌های درباره عربستان را احیای «قانون جاستا» عنوان کرده بود که بر اساس آن عربستان و کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در خصوص حوادث ۱۱ سپتامبر تحت پیگرد قرار خواهند گرفت. چنین فرایندی، قطعاً روابط ایران و همسایگانیش نیز اثر گذار خواهد بود. انور قرقاش در اظهارات دیروز خود تأکید کرده بود بر اینکه امارات به دنبال همکاری با رئیس‌جمهور جدید آمریکا برای تقویت روابط دو جانبه است و روابط امارات و آمریکا بر اساس منافع و ارزش‌های مشترک و دوستی بنا شده‌ و از مرحله احزاب و دولت‌های مختلف عبور کرده است.

احتمال فشار دوباره بر ایران در جهت سیاست همسایگان

برخی دیگر اما معتقدند که آمدن بایدن و ارتباطش با تهران چه بسا در جهت امیال اعراب باشد. این دسته تصریح می‌کنند احیای توافق هسته‌ای با ایران از سوی ایالات متحده، مستلزم اضافه شدن دو شرط جدید به توافقی است که ترامپ از آن خارج شده؛ شرط اول مربوط به نفوذ خارجی ایران به ویژه در عراق و لبنان و دیگری مربوط به موشک‌های بالستیک ایران.

کاهش نفوذ ایران در منطقه و محدودیت موشکی برای آن، قطعاً مورد استقبال کشورهای عربی قرار خواهد گرفت و گروهی از کارشناسان معتقدند بایدن تنها در صورتی به ایران اجازه بازگشت به صحنه بین‌المللی را خواهد داد که این دو شرط را بپذیرد البته تا گفته نماند که ایران تاکنون از مذاکره بر سر این دو مورد سر باز زده و به نظر نمی‌رسد مذاکره تحت این دو شرط را بپذیرد.

حالا اینکه بایدن این دو شرط را پیش پای ایران بگذارد یا با دادن امتیازاتی که برای دوستان عربش چندان خوشایند نیست، رضایت ایران را جلب کند؛ موضوعی است که چندماه دیگر و پس از تحویل گرفتن دولت از ترامپ مشخص خواهد شد. اما آنچه تر دیدی درباره آن نیست؛ این است که روابط بایدن با ایران و کشورهای حاشیه خلیج فارس، نقشی تعیین‌کننده بر روابط ایران با همسایگان عربش خواهد داشت.

رسانه‌ها خبر می‌دهند «در حالی که تنها ۱۰ هفته تا پایان دولت ترامپ باقی مانده مقامات این دولت با هماهنگی تل‌آویو و چند کشور عربی حاشیه خلیج فارس در حال پیش‌برد طرحی برای اعمال رشته‌ای طولانی از تحریم‌ها علیه ایران هستند»

و می‌خواهد با ایران توافق کند. بدین ترتیب هیچ بعید نیست که در آینده نزدیک دو قطبی منطقه‌ای بر سر ایران نیز میان کشورهای عرب و حاشیه خلیج فارس تشدید شود. دو قطبی‌ای که قطر، کویت و عمان را در یک سو و عربستان، امارات و بحرین را در سوی دیگر قرار می‌دهد.

احتمال فشار دوباره بر ایران در جهت سیاست همسایگان

برخی دیگر اما معتقدند که آمدن بایدن و ارتباطش با تهران چه بسا در جهت امیال اعراب باشد. این دسته تصریح می‌کنند احیای توافق هسته‌ای با ایران از سوی ایالات متحده، مستلزم اضافه شدن دو شرط جدید به توافقی است که ترامپ از آن خارج شده؛ شرط اول مربوط به نفوذ خارجی ایران به ویژه در عراق و لبنان و دیگری مربوط به موشک‌های بالستیک ایران.

کاهش نفوذ ایران در منطقه و محدودیت موشکی برای آن، قطعاً مورد استقبال کشورهای عربی قرار خواهد گرفت و گروهی از کارشناسان معتقدند بایدن تنها در صورتی به ایران اجازه بازگشت به صحنه بین‌المللی را خواهد داد که این دو شرط را بپذیرد البته تا گفته نماند که ایران تاکنون از مذاکره بر سر این دو مورد سر باز زده و به نظر نمی‌رسد مذاکره تحت این دو شرط را بپذیرد.

حالا اینکه بایدن این دو شرط را پیش پای ایران بگذارد یا با دادن امتیازاتی که برای دوستان عربش چندان خوشایند نیست، رضایت ایران را جلب کند؛ موضوعی است که چندماه دیگر و پس از تحویل گرفتن دولت از ترامپ مشخص خواهد شد. اما آنچه تر دیدی درباره آن نیست؛ این است که روابط بایدن با ایران و کشورهای حاشیه خلیج فارس، نقشی تعیین‌کننده بر روابط ایران با همسایگان عربش خواهد داشت.

روی موج کوتاه

وزیر خارجه آلمان:

بایدن می‌تواند برجام را نجات دهد
وزیر خارجه آلمان نسبت به نجات برجام در دولت جو بایدن ابراز امیدواری کرد. هایکو ماس گفت: مادر مورد ایران به هیچ چیز نخواهیم رسید. اگر اروپا و ایالات متحده استراتژی‌های کاملاً متفاوتی داشته باشند، باید به این جدایی پایان داد. وی افزود: جای مذاکره مجدد وجود دارد زیرا ایالات متحده از موشک‌های بالستیک ایران نقش ایران در منطقه انتقاد کرده است؛ اگر این یک پیش‌شرط است، می‌تواند راهی برای جمع شدن دوباره باشد.

امروز بر گزار می‌شود؛

نشست آنلاین سران شانگهای با حضور روحانی

بسیستمین نشست سران کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای با حضور حسن روحانی رئیس‌جمهور کشورمان و به ریاست و میزبانی ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه روز سه‌شنبه ۲۰ آبان‌ماه به صورت برخط برگزار خواهد شد. به گزارش سفارت ایران در مسکو، در این نشست مهمترین موضوعات سیاسی، اقتصادی و امنیتی منطقه‌ای و بین‌المللی مورد بحث و تبادل نظر روسای جمهور کشورهای عضو قرار خواهد گرفت. ششایان ذکر است این سازمان، ۱۵ ژوئن سال ۲۰۰۱ میلادی در شانگهای چین از سوی قزاقستان، چین، قرقیزستان، روسیه، تاجیکستان و ازبکستان تأسیس شد. بعدها، هند و پاکستان نیز به این سازمان پیوستند.

ایراد حقوقی دولت به طرح‌های اقتصادی مجلس

حسینعلی امیری، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور درباره علت مخالفت دولت با طرح پرداخت پاراناه معینتی به ۶۰ میلیون ایرانی، گفت: این موضوع قابل بیان در وقت مفصلی است اما این را بدانید که دولت بر اساس نظریه‌ای که شورای نگهبان درباره اصل ۲۵ قانون اساسی دارد، با طرح‌هایی که در مجلس تهیه می‌شود، دارای بار مالی است، نسبت به آن ایراد حقوقی مبنایی دارد. وی افزود: بعضاً طرح‌هایی تهیه می‌شود که موضوع بار مالی اش را «تامین» نمی‌کنند بلکه «تعیین» می‌کنند. تعیین با تأمین متفاوت است. لذا دولت با طرح‌هایی که بار مالی اش تأمین نشده باشد، موافق نیست.

ابهام در مسیر پیش‌روی بایدن در قبال ایران

به گزارش ایسنا، شبکه الجزیره در تحلیلی با عنوان «ریاست جمهوری بایدن برای ایران چه معنایی خواهد داشت؟» نوشت: بایدن قول داده که تغییر مسیر دهد اما مسیر پیش‌رو همچنان مبهم و ناشناخته است. پیروزی نامزد دموکرات در انتخابات ایالات متحده امیدهای احیای توافق هسته‌ای ایران را تقویت می‌کند. اما علو تحریم‌های ترامپ کار آسانی نخواهد بود. از طرف ایالات متحده همه چیز ممکن است پیچیده تر باشد. از طرفی نیز، وزیر امور خارجه ایران اعلام کرده که ایران تحت هیچ شرایطی مجدداً در مورد مفاد برجام مذاکره نخواهد کرد.

رئیس کمیسیون بهداشت خبر داد؛

احتمال ارائه طرح دو فوریتی برای تعطیلی تهران و کلان‌شهرها

رئیس کمیسیون بهداشت و در مان مجلس شورای اسلامی تأکید کرد که باید تهران و کلان‌شهرها حداقل به مدت دو هفته تعطیل شود و برای بعد از آن صورت‌نامه‌ریزی اساسی صورت گیرد در غیر این صورت ماهه آینده طرح دو فوریتی را برای الزام دولت به این کار ارائه خواهیم کرد. حسینعلی شهبازی، با اشاره به تعطیلی برخی از مشاغل از ساعت ۶ بعد از ظهر گفت: تعطیلی مشاغل از ساعت ۶ بعد از ظهر شبیه شوخی است که با این محدودیت‌ها هیچ تغییری در کلان‌شهرها به خصوص تهران مشاهده نمی‌شود. نمی‌توان امیدوار بود این شیوه شاهد کاهش مرگ و میر بود.

توئیت صفحه محسن رضایی را تعلق کرد

حساب توئیت دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام برای بار چندم تعلق شد. به گزارش ایسنا، پس از ایجاد محدودیت و تعلق چندباره حساب اینستاگرامی دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام این بار نیز توئیت بدون هر گونه توضیحی (نقض قوانین شبکه توئیت) حساب شخصی محسن رضایی را با ۱۴۴ هزار عضو، مسدود کرد. بنابر اعلام روابط عمومی دفتر دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، پیگیری‌ها و مکاتبات با توئیتسر تاکنون منجر به دریافت پاسخ‌قانع‌کننده‌ای نشده است.

و تأیید باقیمت منطقی به دست آنها برسد، از سوی دیگر به دنبال این بوده که با تأمین مواد اولیه کارخانجات، چرخ تولید در کشور متوقف نشود. دولت نه تنها از گرانی ارز هیچ نفعی نمی‌برد، بلکه بارها اعلام کرده که نرخ فعلی ارز را غیر واقعی و زیان‌بار می‌داند.

مطامع خود هستند و برای این کار ابایی از بی‌ثبات‌سازی اقتصادی ایجاد تنش و نوسان در بازارهای مختلف ندارند. به همین منظور همیشه در راستای موفق نشدن سیاست‌های ثبات‌ساز و کنترلی دولت حرکت می‌کنند.

رئیس دفتر رئیس‌جمهوری، تأمین کالاهای اساسی مورد نیاز مردم و تأمین مواد اولیه کارخانجات را دو سیاست مبنایی دولت در سال‌های تحریم دانست و خاطر نشان کرد: دولت همواره تلاش کرده کالاهای اساسی مورد نیاز مردم اولاً به وفور

سوداگران شایعه‌سازند؛ دولت در پی گرانی ارز نیست

رئیس دفتر رئیس‌جمهوری در واکنش به برخی از ادعاهای درباره تمایل دولت به افزایش نرخ ارز گفت: سوداگران شایعه‌سازند، دولت به دنبال گرانی ارز نیست.

آصفری:

واکنش به سخنان نماینده پارلمان جمهوری آذربایجان علیه ایران، اظهار داشت: جمهوری اسلامی ایران اعتقاد به ایجاد امنیت و آرامش در منطقه دارد و مخالف هر گونه جنگ و خونریزی در منطقه است و معتقدیم که باید اختلاف بین کشورهای طریق گفتگو حل و فصل شود. وی تصریح کرد: رژیم صهیونیستی به دنبال ایجاد اختلاف بین سایر کشورها با ایران است اما این موضع‌گیری‌ها نمی‌تواند باعث ایجاد اختلاف بین ایران و آذربایجان شود و مطمئناً

می‌دانند چنین حرفی چقدر غلط، متناقض و بی‌اساس است. رئیس دفتر رئیس‌جمهوری با بیان اینکه از زمان خروج آمریکا از برجام، دولت مستمرا در دو جبهه جنگیده است، خاطر نشان کرد: دولت از یک طرف با تحریم‌های بی‌سابقه آمریکا مقابله کرده تا جنگ اقتصادی تمام‌عیاری که علیه ایران آغاز کردند، خنثی شود، و از طرف دیگر در تمام این مدت با سوداگران و کاسبانی که از شرایط تحریمی اتر قاق می‌کنند، در نبرد بوده است. و اعظلی افزود: این سوداگران تحت هر شرایطی به دنبال

سخنان ضدایرانی نماینده آذربایجان، کمک به اهداف صهیونیست‌ها است

هم‌اکنون کوبیدن رژیم صهیونیستی است. آصفری اظهار داشت: بهترین است که این نماینده پارلمان جمهوری آذربایجان، تاریخ ارتباط کشورش با ایران را بررسی کند و بداند که صحبت‌های وی نمی‌تواند سبب اختلاف بین دو کشور شود و این موضع‌گیری نشان از ناآگاهی وی از تاریخ ارتباط بین آذربایجان و ایران است. آصفری گفت: اخیراً بهروز محرم‌اف، نماینده مجلس ملی آذربایجان مطالبه بی‌اساسی درباره

نماینده مردم اراک در مجلس موضع‌گیری نماینده مجلس جمهوری آذربایجان علیه ایران را نشان داد. ناآگاهی وی از تاریخ کهن ارتباط بین دو کشور دانست و گفت: این سخنان به اهداف رژیم صهیونیستی کمک می‌کند. محمدحسن آصفری در گفتگو با مهر در